

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Conferință episcopescă la Cluj.
d. a.: Cine-i „Petru V. Șireagu, prof. par. cat. rom.“?
„Duminica Ortodoxiei“, conf. Prof. Dr. I. Vască. —
Conferință religioasă la Turda.
Prof. Dr. G. L. Muntean: Noua dreptate.

Ioan Pop: Cercul de studii religioase.
Cronică. — Convocarea conf. de mărturisire a
preoților din prof. Lupșa. — Comunicate ofi-
ciale. — Concurs de licitație. — Concurs
pentru întregirea parohiei Muntele-rece.

Conferință episcopescă la Cluj.

În 22 Martie a. c., la Episcopia ortodoxă din Cluj, s'a ținut o conferință episcopescă la care au participat I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nicolae Bălan*, P. Sf. Lor Episcopul *Roman Ciorogariu* al Oradiei, *Nicolae Ivan* al Clujului și *Grigore Comșa* al Aradului, pentru a discuta chestiuni de ordin pastoral, luând hotărâri unanime de procedare unitară în domeniul pastorației.

P. Sf. Sa Episcopul *Iosif Bădescu* n'a putut participa, fiind împedecat de greutatele comunicației, însă a trimis printr'un curier o adresă de aderare la toate hotărârile ce se vor lua.

Deodată cu aceasta au dresat o adresă către Ministeriul de Finanțe, subscrisă de toți ierarhii, în care au solicitat punerea în curgere a salariilor preoțești restante și curente. I. P. Sf. Sa Mitropolitul *Nicolae*, a doua zi a plecat la București pentru a înmâna această adresă Ministrului de resort. Adresa este următoarea:

„*Avem onoare a Vă atrage din nou atenția asupra cumplitelor lipsuri în cari se sbate preoțimea noastră din pricina întârzierii fără precedent cu care i se achită prea modestele ei salarii.*

În trecut, această preoțime își avea asigurată existența materială, modestă desigur, din dărnicia poporului credincios. Astăzi însă, poporul credincios este sărăcit și el — și 'n criza cruntă în care se găsește nu mai contribuie aproape cu nimic la sus-

ținerea păstorilor săi duhovnicești. Din pricina aceasta preoții sunt avizați exclusiv la ajutorul material al statului.

Ori, acest ajutor nu-l primesc nici măcar cu o relativă regularitate. Credem că nu există nici o categorie de slujbași ai țării, cari să fie mai în urmă cu plata salariilor decât preoții.

Tratamentul vitreg de care e învrednicită preoțimea, este cu atât mai jignitor, cu cât acest tratament se aplică la cei mai conștienți și mai devotați paznici și propoveduitori ai bunei înțelegeri și ai ordinii în viața obștească.

Îngrijorați de nenumăratele plângeri, pe cât de drepte pe atât de impresionante, ce ne vin zilnic dela preoții noștri sugrumați de mizerie, Vă rugăm cu insistență Domnule Ministru să binevoiți a dispune achitarea cât mai neîntârziată a neînsemnatelor salarii preoțești, dând astfel acestor moșteni și devotați slujitori ai Bisericii și Statului românesc, puțința de a-și împlini superioara lor chemare în mijlocul poporului credincios.

Nădăjduim că cuvântul nostru de îngrijorare va găsi în sufletul D.-Voastră înțelegător răsunetul cuvenit, iar preoțimea noastră va fi scoasă din zbuciumul cumplit în care să găsește și care nu poate fi decât spre paguba vieții duhovnicești și sociale a neamului nostru“.

Cine-i „Petru V. Șireagu, prot. par. cat. rom.“?

Săptămâna trecută s'a umplut țara de vestea senzațională că s'a luat inițiativa unificării celor două biserici românești, ortodoxă și unită. Vestea a apărut și 'n câteva ziare din capitală, a fost spusă la Radio-București și la „Telefonul“ Unirii din Blaj.

Vestea s'a pornit dintr'un „Apel-rugare!“ scris într'un stil maltratat cu o ortografie de analfabet, lansat de „plecat serv ascultător: Petru V. Șireagu prot. par. cat. rom. Preș. Reun. preoților rom. cat. și ort. din țara Hațegului jud. Hunedoara“, adresat „către Excelențele Sale (?) I. P. S. D. Archiepiscopi și Mitropoliți și Către Ecx. Sale P. Sf. Episcopi ai bisericilor române de ambele confesiuni catolică (?) și ortodoxă din Ardeal și ținuturile alipite, peste tot din întreaga România Mare“, în care pe baza mai multor motive, între cari și faptul că el a ajuns președintele reuniunii preoților catolici și ortodocși din țara Hațegului, îi invită pe ziua de „Bunavestire“ să se adune în Roma Ardealului și să facă „Unirea confesională“. Acest „apel-rugare“, prin bombasticitatea conținutului, a aflat câțiva naivi cari să-l ia în serios și să-i facă publicitate gratuită.

Noi nu ne vom ocupa de conținutul apelului, ci numai de autorul lui, pe care, cu ajutorul alor două dosare ce le avem la Consiliul nostru eparhial, de pe timpul când a fost preot ortodox, îi putem face un fidel portret.

Acest Petru V. Șireagu, în anul 1922, avea următoarea carte de vizită

Petru V. Șireagu
dir. școl. șeful ocolului silvic

Zălau

Avea 50 de ani, câteva clase de liceu și preparandia, — pregătit să se pensioneze, după-ce fusese învățător la multe școli comunale și de stat, ba chiar și profesor în Craiova, timp de 4 ani. S'a făcut ortodox ca să se facă preot pe cale extraordinară (fără teologie), ceea-ce îi și reușește. Promite că „va fi fala și gloria preoțimii“, iar solicitând hirotonirea, care întârzia din motive de nedumerire asupra per-

soanei, scria „Vă rog a fi cu considerare la însuflețirea mare și înfocată ce o am acum cătră misiunea preoțească — ca aceea să nu evaporeze și însuflețirea mea să nu dispară amânându-se așa departe și târziu hirotonirea mea...“

După mari insistențe e hirotonit pentru parohia Sâniacob (Luduș). Văzându-se preot, fără autorizația celor în drept, servește în capela din Zălau, spre surprinderea și indignarea tuturor, având îndrăsneala să se laude că el le va fi preot. Toți cer îndepărtarea lui grabnică, ca a unui element ce va compromite biserica și tagma preoțească pentru motivul că în acel ținut nu se bucura de nici o considerațiune.

E silit să se ducă în parohie. Aici, deja în primele săptămâni, ajunge în conflict cu enoriașii și cu protopopul, care se străduia să-l îndrume și învețe. Prin tot ce făcea da dovadă că-i un om desechilibrat. De pildă venea la serviciu îmbrăcat în reverenți și în papuci albi; refuza cu scandal prescurile și vinul ce nu i se împăreau; încerca să introducă în cult inovații catolice; neglijent în oficiu, denega în mod obraznic executarea ordinelor primite, bătându-și joc de superiori, etc.

Plângerile încep să curgă. I se face anchetă din partea cons. ep. Dr. Seb. Stanca, aflându-l că s'a făcut vinovat de grave abateri. Consistorul îl pedepsește cu dimitere din serviciu, după zece luni de preoție, și amendă în bani.

Pentru a i se da puțința de îndreptare, e trimis ca administrator parohial în Vălcăul-unguresc (azi Văleni, prot. Huedin), după-ce instigase poporul să-l ceară de preot. (Aceasta s'a descoperit mai târziu). Și aici ajunge repede în conflict cu credincioșii. Întâi falsifică procesul verbal în care i s'au fixat taxele stolare, duplicându-le și întredându-le. A introdus obiceiuri catolice. Mărturisea femeii în altar în timpul utreniei, etc.

Ajuns la cercetare, e aflat vinovat. E avertizat să se îndrepte, căci altfel va fi ridicat din preoție.

În timpul când s'au ridicat contra lui o nouă serie de arătări, a intrat în tratative cu episcopul unit dela Gherla, ca să-l pri-

mească la uniți. Reușindu-i trecerea, iată ce scrie P. Sf. Sale episcopului nostru, cu data de 28 Iulie 1924: „după mai multe frământări și considerații că născut în religia și biserica română unită, dela care în suflet n'am fost despărțit nici când... de care biserică însă într'un moment de slăbiciune am uitat, preoțându-mă în eparhia Prea Sf. Voastre, am aflat că am comis o vătămare a sf. biserici catolice pe care singură o țin și mărturisesc de adevărata biserică lui Hristos... În urma acestora m'am rugat de P. Sf. Episcop rom. unit al ep. Gherla să mă reconcilieze cu biserica catolică. La 22 Iulie 1924 am fost primit în șirul Ven. Cler român unit al ep. Gherla...” La urmă cere să i se achite salariul și „emolumentele în natură” până la 1 August 1924.

După trei zile trimite și un memoriu cu înșirarea motivelor pentru care a fost silit să treacă la uniți: a fost persecutat de superiori. Își încheie memoriul cu următoarele: „Har tatălui ceresc că clerul preoțesc unit și înzestrat cu cultura înaltă a Romei m'au primit cu bucurie în sânul său...” Semnează: fost preot ortodox român în Vălcaul-ung. iar acum paroh greco catolic român în Sig (jud. Sălaj).

De sine înțeles că a fost imediat suspendat.

Abia au trecut două luni și Petru V. Șireagu a ajuns la Canossa. La 10 Oct. 1924, umilit și pocăit cere grațiere și reprimire, pentru „că a fost înșelat de farisei dela Gherla”. Din memoriul lui, plin de încâlceli, reiese că episcopul Gherlei l-a dimis pentru „nesupunere și agitare” și iscălește „fost paroh unit român în Sig și Tusa, iară de azi încolo preot ortodox român ca până acuma începând dela sf. hirotonire”.

Ulterior am aflat că adevăratul motiv de dimitere a fost refuzul preoților din Sălaj de a-l primi între ei, fiindcă îl cunoșteau prea bine, încă de pe când era și „șeful ocolului silvic din Zălau”, și dându-i-se altă parohie a refuzat-o, răsvrătindu-se.

Cererea de reprimire i s'a respins și cu asta i s'a încheiat cariera de preot ortodox, intrat pe ușa din dos. De atunci i-am perdut urma, ca astăzi să reapară ca „protopop, paroh, catolic, român” în țara Hațegului și purtător neautorizat al steagului „revenirii la unitatea credinții”. d. a.

„Duminica Ortodoxiei”

— Conferința prof. Dr. I. Vască, rectorul Acad. teol. —

Duminică, 20 Martie c., în cadrul conferințelor organizate de Societatea Națională a Femeilor Ortodoxe, a conferențiat Cucernicia Sa Dr. Ioan Vască, rectorul Academiei teologice, despre lupta dârză și hotărâtă pe care a dus-o biserica cu prigonitorii icoanelor, timp de peste 100 ani, câștigând o victorie binemeritată.

Prigoana contra icoanelor a pornit din interpretarea eronată a poruncii a doua a Decalogului; această interpretare au dat-o mohamedanii și pavlicienii. Ei denaturând sensul amintitei porunci, acuzau biserica de idolatrie. La aceasta se mai adăogau divergențele de opinii ale multor teologi și scriitori bisericești.

Primul care s'a ridicat contra icoanelor a fost împăratul bizantin Leon III Isaurul. Înzestrat cu o minte îngustă, la 726 dă ordin să ridice icoanele mai sus în biserică, pentruca poporul să nu mai ajungă să le sărute și să se închine la ele. La 730 ordonă ca icoanele să fie scoase din biserică. Rezistența clerului n'a avut nici un efect, patriarhul Gherman s'a demis din scaun, luându-i locul singhelul său Anastasiu. Opoziția papilor Grigorie II și III, a avut drept rezultat luarea moșiilor și veniturilor din Italia-de-jos, precum și Iliricul răsăritean.

Fiul său Constantin Copronius continuă cu înverșunare lupta. La 754 convoacă un Sinod în care se declară cultul icoanelor idolatrie; la acest Sinod sunt anatemitizați apărătorii icoanelor, iar Ioan Damaschinul e numit „Manzur” (Bastard). N'au dat ascultare dispozițiilor acestui Sinod în primul rând monahii, pentru care fapt împăratul voia să-i extermine. Un martir celebru din acest timp a fost Ștefan-cel-Nou.

După Constantin Copronius urmează Leon IV Hazarul, care găsește după 5 ani de domnie icoane la căpătâiul soției sale Irina. Pedepsi pe toți iubitorii de icoane dela curte, dar muri subit, fiind otrăvit. Irina domnește în numele fiului său minor, Constantin IV Porfirogenitul. Cu asentimentul împărătesei fu ales patriarh Tarasiu în locul lui Pavel, demisionat de bunăvoie, având remușcări de conștiință că n'a respectat cu sfințenie biserica în lupta cu icono-

clăștii. La 787 se convoacă al VII-lea Sinod ecumenic la Nicea, care restabili cultul icoanelor. Învățătura ortodoxă s'a definit în felul următor: *cultul icoanelor nu este idolatrie, este permis și plăcut lui Dumnezeu a face icoane religioase și a le venera, dar nu a le adora, fiindcă adorarea se cuvine numai lui Dumnezeu.*

După acest Sinod lupta a continuat sub Constantin VI, Leon Armeanul, Mihail II Bălbăitul și Teofil. Abia sub împărăteasa Teodora putu fi curmată. La 842 Sinodul din Constantinopol condamnă din nou iconoclasmul, menține hotărârile Sinodului din Efes de a se păstra icoane în biserică și la 843, 19 Februarie, în Dumineca I-a a marelui post s'a serbat noul triumf asupra iconoclasmului, iar de aci înainte această Duminecă a fost serbată ca Dumineca Ortodoxiei.

Conferința, prin felul cum a fost expusă și prin referințele la cari s'a provocat, a stârnit unanima satisfacție a celor prezenți, iar conferențiarul a fost răsplătit din partea auditorului numeros cu aplauze frenetice.

Conferință religioasă la Turda.

Asalturile tot mai întezite din partea curenților subversive asupra bisericii creștine, impun acesteia desfășurarea unei bine susținute campanii de lămurire și fortificare a conștiinței credincioșilor săi. Firește, la campania aceasta, biserica cheamă toate elementele sale de valoare. Ajutor enorm primește biserica noastră îndeosebi din partea Societății ortodoxe a femeilor române, cu ramificații în toată țara, și anume prin diferite aranjări de caracter religios. Astfel și filiala din Turda, de sub priceputa și energica conducere a vrednicei și de toți stimatei prezidente, dna protopopeasă *Lucreția Mureșan*, în cei câțiva ani de existență, a depus o apreciabilă muncă pentru adâncirea principiilor evanghelice în conștiința credincioșilor.

Filiala din Turda, ca în trecut, și în anul acesta aranjează un ciclu de conferințe religioase în postul sf. Paști. Începutul s'a făcut în Dumineca Ortodoxiei, când dl *Dr. O. Bucevschi*, prof. la Academia teologică ort. din Cluj, a conferențiat, în fața unui

numeros auditoriu, despre „Acțiuni subterane în Rusia de azi“, arătând cu date și fapte precise, că toate eforturile curenților subversive nu pot smulge din suflete elementul religios.

„PREDICA DE PE MUNTE“

Noiua dreptate.

(Matei 5, 21—6, 34.)

După adresă sunt înșirate cererile precum urmează:

1. „Sfințească-se numele Tău“. Numele Tău, adică numele lui Dumnezeu, este numai o parafrază sărbătorească pentru persoana divină.¹⁾ Părea, că în prima cerere ar ajunge la expresie timiditatea caracteristică poporului iudeu în fața divinității, ar fi verosimilă, dacă în adresă ar lipsi cuvântul tată. În momentul când ne adresăm Divinității, cu aceea încredere și iubire pe care o cuprinde noțiunea tată, nu mai poate fi vorba de teamă. Deasemenea este riscat a reduce prima cerere, la o simplă repetiție a cuvintelor din Is. 29, 23; Ez. 36, 23, sau la o reproducere a cererii identice în forma de exprimare, din rugăciunea sinagogală Kaddiș.²⁾

Cum avem să înțelegem sfințirea numelui lui Dumnezeu? Ne-o spune Ioan Hrizostomul: El va fi sfințit, are senzul că: El va fi glorificat.³⁾ Glorificarea Lui aparține viitorului. Este o problemă eshatologică. Va deveni fapt în momentul când, Dumnezeu va readuce întreaga lume la cunoașterea și cinstirea Lui de bună voc. Acel moment coincide cu judecata finală.

Pe de altă parte creșterea numărului închinătorilor și cunoscătorilor lui Dumnezeu, este un pas înainte spre aceea țintă finală. Putem deci da cererii și un înțeles mai restrâns, în senzul, că zi de zi numele Lui să fie mai bine cunoscut între popoare, împărăția Lui să-și lărgască din ce în ce mai mult granițele. Astfel se stabilește o legătură internă între scopul vieții individuale și între ținta vieții întregii umanități. Punctul de legătură fiind, glorificarea lui Dumnezeu.

2. „Vie împărăția Ta“. Pentru unii și cererea a doua este o reproducere puțin fidelă, a cuvintelor: „Să lase să vină împărăția Sa, încă în decursul vieții noastre, și în zilele noastre“ din rugăciunea sinagogală Kaddiș.⁴⁾ În realitate ideile exprimate nu se întâlnesc. Împărăția din cererea

¹⁾ Steimann, op. cit. pag. 99.

²⁾ Steinmann, op. cit. pag. 99. cf. Bockmer a. a. Q. 186.

³⁾ Hrisost. Hom. 19. cf. Steinmann, op. cit. pag. 100.

⁴⁾ W. Bousset u. W. Heitmüller, op. cit. pag. 277.

Mântuitorului este exclusiv eshatologică, pe când cea din Kaddiș este istorică și pământească. Nota eshatologică dominantă în cercea: „Vic împărăția Ta“ este probată de adevărul inmutabil, că ceea ce este prezent nu trebuie să vină, iar a veni nu înseamnă a crește, a se estinde.¹⁾ Noi rugăm deci pe Dumnezeu să institue definitiv pe pământ regeasca-i domnie.

Precum la prima cerere s'a putut stabili o legătură internă între scopul vieții individuale, și cel al întregii umanități, la fel și aci se poate fixa o legătură între împărăția prezentă și cea viitoare. Cu cât împărăția divină prinde rădăcini mai adânci în noi, cu atât se întărește mai mult și în extern. Desvoltarea externă este strâns legată de puterea de viață internă. Prin aceasta se prepară instituirea împărăției divine absolute între oameni.

Câtă deosebire de înțeles în acest caz. Cereera a doua din rugăciunea domnească, desbrăcată de nota eshatologică este expresia unei dispoziții fundamentale a creștinismului străvechiu. Străvechii creștini sunt o comunitate, plină de dorințe și nădejdi, iar una din acestea era și apropiata instituire a împărăției divine. Pentru creștinii de mai târziu, cari în biserica lor vedeau realizarea unei părți din împărăția divină, cererea are altă importanță. Ce mai poate însemna cuvintele „Vină împărăția Ta“ când într'un anumit grad era deja venită, decât să se estindă și să se întărească această împărăție. Și azi spun aderenții acestei interpretări, ne rugăm pentru propășirea misiunii interne, și pentru învingerea binelui asupra răului.

3. „Fie voia Ta, precum în Cer, așa și pe Pământ“.

Instituirea împărăției divine între oameni este într'o strânsă legătură cu realizarea voinței divine pe Pământ. Legătura indisolubilă dintr'a 2-a și a 3-a cerere din rugăciunea domnească este clar exprimată de Mântuitorul în cuvintele: „Nu tot cel ce-mi va zice mie, Doamne, Doamne, va intra în împărăția ceriurilor, ci numai cel ce împlinește voia Tatălui meu, care este în ceriuri“ (Mt. 7, 21). Unii exegeți găsesc în acest verset răspunsul la întrebarea formulată în versetul anterior: „cum va fi instituită împărăția lui Dumnezeu pe Pământ?“²⁾ Acolo unde acum stăpânește voința diavolului și a spiritelor lui, voința oamenilor păcătoși, dorim să fie împlinită voința divină, în ceriuri această stare mult dorită se realizează zi de zi. Îngerii fac, ceea ce Dumnezeu voește, iar îngerul cel rău tocmai pentru neascultare a fost alungat. (Luca 10,

18). Însă și pe Pământ pentru fericirea omenirii trebuie să se înlătureze tot ceea ce stă împotriva voinței divine, rămânând singur stăpân Dumnezeu. În ultima analiză trebuie să se înlătureze păcatul. Năzuința de a reintrona voința divină în locul de cinste din sufletele noastre, apropiere Ceriul de Pământ.

„Domnul ne îndrumă să cerem bunurile viitoare, și să ne dorim după intrarea într'o altă lume. Până când n'a sosit încă timpul fixat pentru aceasta, trebuie să năzuim a duce aceeași viață în această lume, ca și locuitorii Ceriului. Trebuie să râvnim Ceriul și cele ce-i aparțin lui; dar încă mai înainte de a intra în Cer, să facem din Pământul nostru Cer și să trăim astfel, ca și când am fi acolo“.³⁾

Conștiința clară a unui directivator și observator suprem moral, este principiul celei mai admirabile îndrumări sociale, este singurul apt pentru determinarea realizării unei împărății cerești pe Pământ. Cugetătorii diferitelor epoci s'au întrepus mult pentru acest principiu. Seneca în cf. IX, 3, 20, zice: „placat homini quidquid deo placuerit“ = să-i placă omului orice i-a plăcut lui Dumnezeu. Iuda, fiul lui Theima spunea: „Fii tare ca o panteră, ușor ca un vultur, iute ca o gazelă, viteaz ca un leu, pentru a face voia Tatălui tău care este în ceriuri“ (Aboth. V, 20).⁴⁾

Cererea a treia o găsim numai în evangelia lui Matei. Aceasta nu este un motiv a-i nega autenticitatea. Celor cari consideră de autentică numai expunerea lui Luca, tocmai fiindcă este mai fragmentară, le răspundem cu cuvintele lui v. Kasteren referitoare la prima cerere: „Cine este capabil a pătrunge dimensiunile și adâncimea, acestor câteva cuvinte, propriu zis n-are nevoie de a se ruga mai departe. Căci toate celelalte 6 cereri următoare, sunt o talmăcire a acesteia. Ele arată numai modalitatea prin care se poate satisface sfințirea numelui Tatălui prin copiii săi“.⁵⁾

Aci este locul de a vorbi și despre încercarea unor exegeți de a analiza „Tatăl nostru“ din punct de vedere trinitar. Hartl crede că prima cerere este adresată Tatălui, a doua Fiului, și a treia Duhului sfânt. În aceeași formă sunt repartizate și cererile corăspunzătoare din a doua jumătate. Pânea zilnică o cerem dela Tatăl, iertarea păcatelor dela Fiul, ferirea de ispite dela Duhul sfânt. Cererea a șaptea strică frumoasa structură a rugăciunii, de

¹⁾ Hrizost. Om. 19. cf. Steinmann op. cit. pag. 103.

²⁾ T. Farmachides „Comentar asupra sfintei evanghelii după Matei“, vol. I. a. 1931, trad. de pr. C. Grigore și S. T. Saru, pag. 252, 253.

³⁾ Van. Kasteren „Was Jesus predigte“, pag. 58.

¹⁾ Zahn „Evg. des Matth.“. pag. 274.

²⁾ W. Bousset u. W. Heitmüller, op. cit. pag. 278.

aceea trebuie contopită cu a 6-a.²⁾ Această speculație și altele asemenea ei sunt fără nici un rost. Nu fiecărei persoane în parte ne adresăm cu câte o cerere a noastră, ci tuturor, lui Dumnezeu unic în ființă. Iar menirea exegetului nu este de a tâlmăci cuvintele Scripturii după starea cunoașterii lui, ci după capacitatea de cunoaștere a ascultătorilor de odinioară, cărora Mântuitorul s'a adresat direct.

4. Dela preamărirea Tatălui ceresc, dela insti-tuirea împărăției divine la sfârșitul veacurilor, dela exclusivă înlăturare a tot ceea ce este potrivit vo-inței divine, privirea celui ce se roagă se întoarce la realitățile vieții prezente. Aci vede mizeria și nevoile omenirii. Și din sufletul său se ridică ce-rerea: „Pânea noastră cea de toate zilele, dăne-o nouă astăzi“.

Tâlmăcirea cererii a patra este împreună cu unele greutăți din cauza cuvântului grecesc (*epi-usios*). În întreg Noul Testament îl întâlnim numai de două ori (Mt. 6, 11 și Lc. 11, 3), încolo nici unde în limba greacă. Se pune întrebarea, ce a voit să înțeleagă traducătorul originalului aramaic al evang. lui Matei prin (*epi-usios*)? La un rezul-tat pozitiv vom ajunge, numai prin reducerea ex-presiunii, la formele genuine de derivare. Sunt două posibilități: sau se derivă dela *e-pi* și *usia* (*einai*), însemnând în legătură cu *artos*, pânea necesară ființării, vieții, subsistenței noastre; sau se derivă dela *epi-usa* (*emera*) *ienai*, de a doua zi.

În anticitatea creștină cei mai de seamă exe-geți înclină spre prima posibilitate (Origen, Teo-filact, Vasile cel mare, Hrizostom, Eutimie Ziga-benul).¹⁾ *Epi-usios* în acest caz, ca însemnare co-răspunde expresiunilor hebraice *lehem huki* (Prov. 30, 8) și latinescului *supersubstantialis*, folosit de Ieronim. Iar înțelesul versetului de care ne ocu-păm este: Pânea noastră cea spre ființă (necesară existenței) dăne-o nouă azi. Câțiva dintre sf. pă-rinți ai bisericii apusene au înțeles prin *artos epi-usios*, pânea spirituală a sf. cuharistii. Concluzia: ne rugăm în „Tatăl nostru“ să fim învredniciți a ne împărtăși zilnic de pânea spirituală, (de trupul Mântuitorului), pentru a rămânea și trăi neîntrer-upt în Hristos, nefiind reținuți de vina păcatului dela supranaturala și minunata pâne crească.³⁾

(Va urma)

Prof. Dr. G. L. Muntean.

¹⁾ Hartl „Trinitarischer Charakter“, 71—82, cf. Stein-mann, op. cit. pag. 103.

²⁾ Bisping, op. cit. pag. 163; Gheorghiu, op. cit. vol. II, pag. 258; T. Farmachides, op. cit. pag. 243.

³⁾ Ciprian, Ambrozie, Ieronim. cf. Bisping, op. cit. pag. 164.

Cercul de studii religioase.

— Un desiderat al stud. în teologie. —

Mânați de dorul de a ne cobori mai adânc în ceea ce ni se propovăduiește dela catedră și dornici de a culege cât mai mult din spicele coapte, aplecate peste ogorul ce așteaptă buni lucrători, ne-am apropiat mai niult de profesorii noștrii, ca să putem începe sonda conștiinței noastre mai întâi.

Un teolog și un student în teologie în deosebi trebuie să creadă mai întâi, dar în așa fel că, ducându-se pas cu pas pe firul lung al adâncirii în ceea ce crede, să verifice și să-și întărească credința mai tare decât stânca.

Acestei necesități, mai întâi, vrem să-i aducem prinos prin cercul de studii religioase.

Vrem, în aceste vremi de depresiune ma-terială și de desechilibru moral, să verifi-căm balanța, să aflăm cumpăna și în conștiința noastră de viitori „lucrători în via Domnului“ să ne întărim mai mult în convingerea că, greutatea pentru restabilirea echilibrului stă în modеста posibilitate a bisericii, care ne-a ferit și ne-a păstrat neamul dimpreună cu sufletul lui prin vi-tregia vremilor.

Alătura de noi, în modestele noastre încăperi, vrem să adunăm tinerimea uni-versitară.

Vrem o regenerare a vieții religioase și acest lucru îl credem început, sub auspi-ciile unui bun augur, în felul creștinesc și binecuvântat cum am înțeles să începem lucrul, dimpreună cu aceia cari vor fi su-fletul acestei mișcări de regenerare, la o trăire mai intensă religioasă.

În conferințele ce se vor ținea săptă-mănal, se va atinge întreaga gamă a pro-blemelor religioase de actualitate în raport cu mișcarea de emancipare a vremilor de azi. Deschiderea cercului se va face Sâm-bătă, 26 I. c., (și va continua în fiecare Sâmbătă) de către zelosul și neobositul nos-tru prof. Dr. Orest Bucevschi, prin o serie de conferințe asupra problemei: „Formele crizei religioase“. Vor urma toți dnii prof. într'o ordine ce se va fixa ulterior.

Ne vom nizu să sorbim tot ce fiecare dintre profesorii noștrii ne va turna cu grije și cu dragoste.

În nizuința noastră tinerească mai vrem

ceva: *vrem să facem o legătură între Universitate și modesta noastră instituție de înaltă cultură și educație teologică.*

În acest senz, în cadrele posibilităților, dorim să avem pe cei mai buni și pe cei mai distinși prof. univ. în mijlocul nostru.

Dorim să adunăm tot ce ortodoxismul are mai select în acest Cluj românesc și mișcarea, de a pune problemele religioase în mare, să aibă ecou.

Credem că ne facem, în acest fel, o sfântă datorie față de instituția noastră, dar mai ales față de aceia, cari prin trecerea acestui început de examen pentru în de mai bine, își vor vedea sămânța aruncată, cum încolțește și cum se apropie de rod.

Ioan Pop.

CRONICĂ

Adunarea generală a Societății ortodoxe naționale a femeilor române, filiala Cluj, se va ținea în ziua de 3 Aprilie a. c., în sala Primăriei, la ora 12 a. m.

Importanța bisericii în viața statului român, este titlul conferinței pe care a ținut-o dl *Dr. Nicolae Lupu*, f. ministru, în ziua de Bunavestire, în Cluj, în cadrele conferințelor organizate de Societatea ortodoxă națională a femeilor române. Dare de seamă vom publica în numărul viitor.

O școală model ni s'a dat să vedem în comuna Petriș (Mureș), condusă de dna și dl învățător Ioan Le b ă d ă. Pe lângă o curățenie și o ordine exemplară, care îți atrage atențiunea încă din stradă, înainte de a intra în salele de învățământ te bucură disciplina elevilor și progresul vădit în toate ramurile de învățământ. Ca preot am fost impresionat până la fiori de corul religios, în două voci, al elevilor. De când ei cântă la liturghie, biserica e plină de evlavie și credincioșii merg, îndoit mai mângăiați sufletește, ca până acum. Preotul nostru D. Radu, ne-a promis că îi va duce corul în propagandă misionară în câteva parohii din jur. Are să aibă un mare succes, servind totodată de îndemn și altor învățători. Câte lucruri bune se pot face cu puțină osteneală.

CONVOCARE

Conferința de mărturisire a preoților din protopopiatul Lupșa, în conformitate cu uzanțele adoptate, se convoacă în biserica din *Sălciua-de-jos, pe Joi, 7 Aprilie a. c., la orele 9¹/₂ a. m.*, cu următorul program:

1. La orele 9¹/₂ serviciul invocării Duhului sfânt, celebrat de preoții din comunele Sălciua-de-jos și de sus, după care predica asupra datorinței de a ne mărturisi și noi preoții, o rostește presbiterul-ieromonah Cleopa Barjoveanu.

2. Conferința proprie se deschide îndată după serviciul divin al invocării Duhului sf., având de obiectul prim predica rostită, care se predă în scris, ca să fie alăturată procesului verbal.

3. Raportul cu propunerile grupului II. (Lupșa) în privința canoanelor ce se dictează la mărturisirea enoriașilor. Propunerile trebuie să fie amăsurate păcatelor și prezentate în cifre fixe cu expunerea felului canoanelor după fiecare păcat. Ca discuțiile să fie ușurate, răspunsurile sau canoanele totdeauna se vor da în șirul întrebărilor din cârticica: „Scurta călăuză a creștinului ortodox“ etc., arătate la pagina 52 și cele următoare a cârticicii. De aceea fiecare preot trebuie să aibă cârticica aceasta la mână, cum și o coală de hârtie albă, pe care va scrie deciziunile conferinței dela fiecare punct. — Încheierea.

La conferința aceasta se vor prezenta toți preoții în reverenzi. Drept duhovnici vor figura duhovnicii tractului designați mai dinainte. Absențele vor fi canonite și ele după împrejurările și motivele ce se află de juste de conferință.

Baia-de-Arieș, 11 Martie 1932.

Vasile Gan,
protopop președinte.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 2144—1932.

Comunicat Oficial.

Ministerul Cultelor cu adresa Nr. 37822 din 1932, ne pune în vedere că salariile pe Aprilie 1932 nu se vor ordonanța, dacă nu se va dovedi cu ricipise plata impozitului pe trimestrul prim din a. c.

Ca urmare, invităm pe C. preoți din eparhie să-și achite impozitele și recipisele de plată să le înainteze Consiliului nostru pe calea oficiilor protopopești până cel mult la data de 10 Aprilie a. c.

Dacă sunt persoane cărora nu li s'a făcut încă impunerea pe a. c., acestea vor plăti un acout din impozit egal cu $\frac{1}{4}$ din ceea ce a plătit în 1931.

Cluj, la 23 Martie 1932.

Consiliul eparhial.

Nr. 1745—1932.

Comunicat oficial.

Consiliul central din București ne aduce la cunoștință că un oarecare Nicolae Lukács, se dă drept misionar al Patriarhiei și prin câteva orașele ale Banatului, ca Făget, Lugoj și Dobra, a reprezentat filmul „Viața Mântuitorului“.

Cu acea ocazie s'a constatat că acel individ nu știe bine românește, interpretează scenele evanghelice în duh neortodox, bârfește în contra ierarhiei ortodoxe etc. Deci pare a fi un emisar ungar, fie de nuanță politică, cu intenții vădit vrășmașe legii noastre pravoslavice și neamului. Atragem atenția preoțimei asupra acestui pretins misionar, spre a-l denunța autorităților polițienești, ca să fie oprit dela asemenea propagandă înșelătoare.

Cluj, la 19 Martie 1932.

Consiliul eparhial.

Consiliul parohial ortodox rom. Mănăstireni.

Nr. 7—1932.

(7) 1—1

CONCURS

Consiliul parohial ort. rom. din comuna *Mănăstireni* jud. Cluj, prin aceasta dă în întreprindere pe cale de licitație cu oferte închise și sigilate *pictarea iconostasului precum și a întregului intern* al bisericii celei nouă din comuna Mănăstireni.

Concurenții sunt invitați ca până la *24 Aprilie a. c., ora 12*, să-și înainteze Oficiului parohial planuri de pictură și oferte pentru fiecare plan aparte, precum și dovezi despre eventualele lucrări efectuate până în prezent.

Concurenții vor depune un vadiu, număr, hârtie de valoare, libele de bancă acceptabile, sau imobile libere de sarcini, de cel puțin 10% asupra prețului din deviz.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința lucrarea fără considerare la preț și condiții, aceluia dintre ofertanți căruia va crede cuviință.

Ofertele înaintate pentru concurenți sunt obligatorii din momentul înaintării, iar pentru biserică după aprobarea în mod definitiv de către Consiliul parohial și forurile în drept.

Planurile neacceptate vor fi restituite concurenților, iar cel acceptat va rămânea în proprietatea bisericii.

Epitropia nu suportă nici un fel de spese sub nici un titlu.

Condițiunile de plată. Epitropia va achita antreprenorului: După recepționarea picturei iconostasului 50%. După recepționarea picturei a una a doua ($\frac{1}{2}$) din internul bisericii 25% din suma angajată, iar restul imediat după recepționarea întregii lucrări de pictură, împreună cu vadiul depus.

Lucrările se vor începe după aprobarea definitivă în termen de 15 zile, iar în ce privește terminarea se va notă în ofertă de către concurenți.

Mănăstireni, la 11 Martie 1932.

Nicolae Cosma, preot. Gavril Zirbo, epitrop.

Am văzut: Aurel Muntean, protopop.

Nr. 362—1932.

(6) 2—2

CONCURS

Prin aceasta se publică concurs, cu termen de 15 zile dela data primei publicări în „Renașterea“, pentru întregirea parohiei de clasa a III-a *Muntele-Rece*, protopopiatul Cluj.

Venitele acestui post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu supraedificate.
3. Sesiune parohială de 20 jug.
4. Bir dela fiecare fum 100 Lei.
5. Stola stabilită în consiliul parohial din 10 Martie 1932.

Candidații își vor înainta actele, împreună cu aprobarea Prea Sfinției Sale, la acest oficiu în termenul arătat și cu învoirea subsemnatului se pot prezenta prealabil în parohie.

Cluj, la 14 Martie 1932.

Nicolae Vasii, protopop.